

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

دوره ترمین

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

دوره ترمین

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

دوره ترمین

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

عنوان: مقایسه "الگوی مصرف خانوار"، "خط فقر" و برخی از "شاخص های فقر" روستاهای ایران در سال دوم برنامه های سوم و چهارم توسعه

نویسندگان: زهرا خیری دوست^۱
نارسیس امین رشتی^۲

^۱ کارشناس ارشد اقتصاد، کارشناس پژوهشی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
z_kh63@yahoo.com

^۲ دکترای اقتصاد، استادیار دانشکده اقتصاد و حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی: narsis_amin@yahoo.com

چکیده مقاله:

کاهش فقر یکی از معیارهای اصلی توسعه پایدار محسوب می شود. در این مقاله برای سنجش فقر، خط فقر از روش دکتر پژیوان، شاخصهای فوستر-گریر-توربک (FGT) و نسبت هزینه دهک بالا به پایین، برای استانهای ایران به تفکیک روستا در سال دوم برنامه های سوم و چهارم توسعه مورد محاسبه قرار گرفته است. ضمن آنکه الگوی مصرف خانوار (در دو بخش کالاهای غیر خوراکی و کالاهای خوراکی با محاسب سهم هزینه کالاهای مختلف در بودجه خانوار) نیز مورد توجه قرار گرفته است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که شاخصهای FGT در بیشتر روستاها نسبت به سال ۸۰ با کاهش مواجه بوده است. در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰ خانوارها سهم بیشتری از هزینه های خود را از سمت کالاهای ضروری چون خوراک، پوشاک، مسکن و آموزش به سمت کالاهایی چون حمل و نقل، تفریحات، ارتباطات و کالاهای متفرقه معطوف نموده اند که می توان آن را ناشی از گسترش نیازهای جدید مانند اینترنت و استفاده از تلفن همراه دانست. در مورد کالاهای خوراکی سهم بیشتری از هزینه های خانوار صرف کالاهایی چون گوشت و میوه و سبزی شده است.

واژگان کلیدی: الگوی مصرف، برنامه چهارم و پنجم توسعه، سهم هزینه، خوراک، خط فقر مطلق، شاخص شکاف فقر، شاخص درصد افراد فقیر، فقر روستایی

مقدمه:

کاهش فقر یکی از معیارهای اصلی توسعه پایدار محسوب می شود بدین معنا که کاهش فقر از طریق بهبود شرایط افراد فقیر موجب ارتقای سطح سرمایه اجتماعی می گردد. ضمن آنکه آسیب پذیری گروهی از افراد جامعه، علاوه بر اینکه می تواند به مانعی در جهت رشد و تکامل آنها تبدیل شود، می تواند با بالابردن امکان ایجاد ناهنجاری های اجتماعی توسط این گروه، موجب هدر رفتن سرمایه های اجتماعی نیز گردد. برای سنجش موفقیت یک کشور در مسیر کاهش فقر، خط فقر و شاخصهای فقر مورد محاسبه قرار می گیرند. برای انجام این محاسبات، روشهای متعددی توسط محققان مختلف پیشنهاد

شده است. برای اندازه گیری فقر دو روش کلی وجود دارد: محاسبه خط فقر و محاسبه شاخصهای فقر که در ادامه به آنها می پردازیم. **خط فقر** آستانه ای است که می توان توسط آن فقر را اندازه گیری کرده فقیر را از غیر فقیر تمیز داد. در این زمینه سه نوع خط فقر تعریف شده است: خط فقر مطلق^۱، خط فقر نسبی^۲ و خط فقر ذهنی^۳. طبق نظر مرکز آمار ایران **خط فقر مطلق** بیانگر آن میزان درآمدی است که برای تامین حداقل نیازهای اساسی از جمله خوراک، پوشاک، مسکن و ... لازم است و با توجه به شرایط فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی یک جامعه معین برآورد می شود. به همین دلیل فقر مطلق گاه فقر معیشتی^۴ هم نامیده می شود زیرا متضمن حداقل نیاز برای رسیدن به بقای زیستی است (اصغر زاده، ۱۳۷۵). **نیازهای اساسی** اقلامی هستند که بقای جسمانی و تندرستی فرد را تضمین می کنند اما از آنجا که کالاها و خدمات به دلیل این مورد مصرف قرار می گیرند که در محیط اجتماعی موجب تشخیص فرد می شوند این مسئله هم در تعیین نیازهای اساسی باید مورد توجه قرار گیرد. ضمن آنکه که تغییر در نیازهای اساسی عموماً به دلیل تحولات اقتصادی صورت می گیرد؛ ولی تغییرات هنجاری هم تا حدی بر آن مؤثر است (رئیس دانا، ۱۳۸۴). بنابراین حداقل معیشت را باید بر اساس یک دوره زمانی معین، در یک جامعه معین و برای یک گروه معین تعیین نمود (خداداد کاشی و دیگران، ۱۳۸۲: ۱۲۳ و ۱۲۴). با توجه به مطالب ذکر شده مشخص می شود که نیازهای اساسی یا حداقل معاش مفهومی است که تعریف واحدی برای آن وجود ندارد. به همین دلیل برای محاسبه خط فقر مطلق روشهای مختلفی وجود دارد که از آن جمله می توان روش نیازهای اساسی^۵ را نام برد: در روش **نیازهای اساسی** برای محاسبه حداقل معاش برای ادامه زندگی، حداقل میزان کالری برای حفظ تعادل فیزیکی در نظر گرفته می شود. در واقع در این روش مفهوم نیازهای اساسی به حداقل کالری مورد نیاز بدن محدود می شود.

شاخصهای فقر درجه فقر را نشان می دهند یعنی شاخصها نشانگر مترام کردن شرایط فقر فردی در یک مقیاس فقر واحد هستند (کاکوانی^۶، ۱۴۱: ۲۰۰۰). یعنی فراگیری فقر جامعه را در عددی واحد خلاصه می کنند. **شاخص های فوستر-گریر-توربک**^۷ یکی از شاخصهای فقر مطلق است که دارای فرمولی به این شکل است:

$$FGT_{\alpha} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^q \left(\frac{z - x_i}{z} \right)^{\alpha}$$

^۱ - absolute poverty line

^۲ - relative poverty line

^۳ - Subjective poverty line

^۴ - poverty subsistence

^۵ - basic- needs approach

^۶ - Kakwani

^۷ - Foster-Greer- Thorbecke

در آن، Z خط فقر و Q نمایانگر تعداد فقیران و Xi درآمد یا مصرف i امین فرد فقیر است. و در آن π نشان دهنده جمعیتی است که سطح i را پوشش می دهد و α پارامتر فقر گریزی است و پارامتری مثبت می باشد. هرچه میزان α در جامعه بزرگتر باشد، به معنی آن است که جامعه به فقیر ترین افراد اهمیت بیشتری می دهد. اگر پارامتر $\alpha = 0$ باشد این شاخص به شاخص نسبت سرشمار^۸ (نرخ فقر یا نسبت افراد فقیر) (P_0) و اگر $\alpha = 1$ باشد این شاخص به شاخص شکاف فقر^۹ (شکاف درآمد) (P_1) تبدیل می شود. با استفاده از این فرمول می توان شاخص دیگری را هم محاسبه نمود. اگر α را برابر ۲ قرار دهیم، مجذور شکاف فقر^{۱۰} (P_2) به دست می آید.

برای محاسبه خط فقر مطلق از روش دکتر پژویان مراحل زیر طی شده: داده های تحقیق را از آمار هزینه - درآمد خانوار مرکز آمار ایران در سال ۸۵ و ۸۰ تهیه شده است. از این آمار میزان مصرف هریک از اقلام خوراکی را به تفکیک بیستگها استخراج می نماییم و آن را به صورت یک ماتریس در می آوریم. ۴۰ سطر این ماتریس گروه های عمده غذایی را شامل می شود و ۲۰ ستون آن شامل بیستگهاست. با استفاده از داده های انستیتو تغذیه ایران میزان کالری هریک از اقلام ۴۰گانه مواد غذایی را به صورت یک ماتریس ۱ در ۴۰ در می آوریم. در این مرحله ماتریس دوم را در ماتریس اول ضرب می کنیم؛ ماتریس نتیجه میزان کالری ای که هر خانوار در سال مصرف می کند را به ما نشان می دهد. این نتایج را به روز تبدیل کرده سپس اولین دهکی را که به اندازه ۲۲۲۰ کالری یا بیشتر از آن مصرف کرده را مشخص می کنیم. در این مرحله با بستن یک نسبت ساده می توانیم بگوییم چند درصد افراد زیر خط فقر قرار دارند و با دانستن میزان هزینه ای که هر دهک متحمل شده است می توانیم خط فقر را تعیین کنیم. نتایج مربوط به محاسبه خط فقر و شاخصهای فقر در روستاهای ایران در جدول ۳ نمایش داده شده است.

با توجه به اینکه ترسیم الگوی مصرف خانوار به عنوان یکی از راه هایی که توسط آن می توان به شناختی در مورد وضعیت مصرف در جامعه دست یافت، در این تحقیق تحلیل الگوی مصرف خانوار (با محاسبه سهم هزینه کالاهای مختلف در بودجه خانوار) در دو بخش کالاهای غیر خوراکی و کالاهای خوراکی محاسبه شده است و به علت قابل اتکا نبودن برآوردهای درآمدی خانوار، از هزینه کل خانوار به عنوان جایگزینی برای بودجه خانوار استفاده گشته است. نتایج این محاسبات نیز در جداول ۱ و ۲ قابل مشاهده است.

۲) مطالعات انجام شده در حوزه فقر و ارتباط الگوی مصرف با فقر:

محاسبه خط فقر برای اولین بار در سال ۱۹۰۱ انجام گرفت و در ایران مطالعه جدی روی فقر از سال ۱۳۵۱ (یعنی با شروع برنامه اول توسعه) آغاز شد. از آن سال تا کنون پژوهشهای بسیاری به روی فقر در حوزه های مختلف صورت گرفته است که بسیاری از آنها به حوزه اندازه گیری فقر و شاخصهای آن اختصاص دارد. برای مثال خداداد کاشی، حیدری و باقری (۱۳۸۴) خط فقر مناطق شهری و روستایی ایران طی سالهای ۷۹-۶۳ را بر پایه ۴ روش

^۸ - Headcount method

^۹ - Poverty gap

^{۱۰} - Square Poverty Gap (SPG)

برآورد کرده اند. نتایج روش ۲۱۷۹ کالری و ۲۳۰۰ کالری در روز، نشانگر این است که خط فقر در سالهای مورد مطالعه روندی صعودی با رشدی معادل ۱۸٪ در سال داشته است. در مناطق روستایی این رشد معادل سالانه ۲۲٪ بوده است. ولی مقدار مطلق خط فقر شهری براساس روش ۲۱۷۹ کالری، در تمامی این سالها ۱/۲ تا ۳ برابر بیش از مناطق روستایی بوده است. این نتایج نشان می دهد در سال ۷۹ و در مناطق شهری خط فقر روش معکوس ضریب انگل چهار برابر روش حداقل کالری (۲۱۷۹) و در مناطق روستایی ۳/۶ برابر آن است. در زمینه مطالعات خارج از کشور می توان به مطالعه ورنرل^{۱۱} (۲۰۰۶) اشاره نمود. وی فقر روستایی را در کشور آرژانتین را بررسی می نماید. در این مقاله برای محاسبه خط فقر از روش حداقل غذا و برای محاسبه شاخصهای فقر از شاخص FGT استفاده شده است. نتایج محاسبات نشان می دهد ۲۸٫۷ درصد از مردم آرژانتین در ۲۰۰۳ زیر فقر مطلق غذایی زندگی می کنند این مقاله نشان می دهد با وجود اینکه آرژانتین یک کشور باوسعت زیاد شهرنشین شده^{۱۲} است، فقر روستایی در بدترین حالت، حتی به ۳۹٪ از مردم هم می رسد. در پژوهش حاضر خط فقر مطلق از روش دکتر پژویان محاسبه خواهد شد. این روش در کشور ما توسط دکتر پژویان (۱۳۷۳) به کار گرفته شده و پس از وی محققان دیگری نظیر خداداد کاشی (۱۳۷۷)، ترابی (۱۳۷۷)، طیبیان (۱۳۷۷)، کاشی و نائینی (۱۳۸۲) و کاوسی و قلمزن نیکو (۱۳۸۳) در تحقیقات خود از آن بهره جسته اند. در زمینه ارتباط الگوی مصرف و فقر نیز مطالعاتی در کشور صورت گرفته است. از جمله این مطالعات، مقاله ای است با عنوان "فقر در خانوارهای ایرانی، با نگاهی به طرح هزینه درآمد خانوار در ایران" (غروی نخجوانی، ۱۳۸۴). این بررسی نشان می دهد هزینه واقعی مواد خوراکی خانوارهای خانوارهای روستایی نزدیک به ۲۳٪ کاهش داشته است اما ساختار مصرفی خانوارهای روستایی تغییرات کمتری داشته است؛ مصرف کالاهای غیر خوراکی طی ۲۰ سال دچار رکود بوده و مصرف کالاهایی چون پوشاک، کفش، و اثاثیه و ملزومات زندگی کاهش یافته است. در یک مطالعه دیگر رحیمی و محمدی (۱۳۸۶)، به بررسی تغییرات رفاهی خانوارهای منتخب روستایی برای دوره ۸۲-۱۳۷۹ پرداخته اند. بر اساس یافته های این مطالعه، بالاترین سهم (۴۰ درصد) مخارج زندگی در میان خانوارهای منتخب روستایی مربوط به مخارج خوراکی و دختانی بوده و پس از آن بالاترین سهم به هزینه مسکن تعلق داشته است. و کاوسی و قلمزن نیکو (۱۳۸۳) نسبت هزینه خوراکی به کل هزینه ها در مناطق شهری و روستایی استان گیلان طی سالهای ۸۰-۷۴ محاسبه نموده اند. نتایج این مقاله نشان می دهد نسبت هزینه خوراکی به کل هزینه ها از ۴۰٪ در سال ۷۴ به ۲۸٪ در سال ۸۰ رسیده یعنی بهبود یافته است و ضمن آنکه در سال ۸۰ بعد از هزینه های خوراک، مسکن بالاترین سهم هزینه ها را در بودجه خانوار داشته است و نتیجه گرفته شده این است که این دو گروه جزء کالاهای ضروری محسوب می شوند. وجه تمایز مقاله حاضر با سایر مطالعات الگوی مصرف این است که این مقاله الگوی مصرف را به تفکیک روستاهای مختلف کشور شامل می گردد.

^{۱۱} - Vernel

^{۱۲} - largely urbanized country

نتیجه محاسبات:

تحلیل سهم هزینه های مختلف در بودجه خانوار با توجه به جدول نشان می دهد که هزینه های اسمی و واقعی خانوار را در سالهای ۸۰ و ۸۵ در جدول ۱ رسم شده است. این جدول نشان می دهد هزینه های جاری خانوارهای روستایی در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰ با حدود ۱۴۰٪ افزایش مواجه بوده است همچنین سهم هزینه های غیر خوراکی همواره بیش از هزینه های خوراکی بوده است. در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰ هم سهم هزینه های غیر خوراکی از بودجه خانوار افزایش یافته و هم مقادیر جاری آنها نسبت به سال ۸۰ افزایش بیشتری نسبت به هزینه های خوراکی داشته است.

جدول نشان می دهد که بیشترین سهم از بودجه خانوار در روستاهای کشور به هزینه خوراک اختصاص یافته و بعد از آن هزینه های مسکن بیشترین سهم از بودجه خانوار را به خود اختصاص می دهند. سهم این دو هزینه روی هم نزدیک به ۵۰٪ از بودجه خانوار روستایی می باشد. بعد از خوراک و مسکن، حمل و نقل و هزینه های متفرقه بیشترین سهم را در بودجه خانوار روستایی دارا هستند و بیش از ۱۰٪ از بودجه خانوار را به خود اختصاص داده اند. به طور کلی نزدیک به ۷۵٪ از بودجه خانوار صرف تهیه این چهار قلم می شود. از ۲۵٪ باقی مانده بودجه نزدیک به ۸۰٪ آن در روستاها صرف پوشاک، لوازم و بهداشت و درمان شده و مابقی به آموزش، تفریحات و ارتباطات تعلق یافته است.

در سال ۸۵ بیشترین سهم از بودجه خانوار در روستاهای کشور به هزینه خوراک اختصاص یافته یعنی ۳۵٪ از بودجه خانوار روستایی صرف تهیه خوراک شده است و بعد از آن هزینه های مسکن بیشترین سهم از بودجه خانوار را - به میزان ۱۸/۵٪ - به خود اختصاص می دهند.

بعد از خوراک و مسکن، حمل و نقل و هزینه های متفرقه بیشترین سهم را در بودجه خانوار روستایی دارا هستند و بیش از ۱۰٪ از بودجه خانوار را به خود اختصاص داده اند. به طور کلی نزدیک به ۷۵٪ از بودجه خانوار صرف تهیه این چهار قلم می شود. از ۲۵٪ باقی مانده بودجه نزدیک به ۸۰٪ آن در روستاها صرف پوشاک، لوازم و بهداشت و درمان می گردد و مابقی به آموزش، تفریحات و ارتباطات تعلق می یابد.

گروه "گوشت، ماهی و میگو"، "میوه ها، خشکبار، سبزی های تازه و خشک شده و حبوبات" و "غلات، نان، آرد و رشته" بیشترین سهم را در بودجه خورکی خانوار روستایی دارا هستند به طوری که ۲۷٪، ۲۳٪ و ۲۱٪ از بودجه را به خود اختصاص داده اند. به طور کلی می توان گفت این سه گروه مهمترین گروه های کالاهای خوراکی مصرف شده توسط خانوار می باشند به نحوی که جمعاً ۷۵٪ هزینه های خانوارهای روستایی را به خود اختصاص داده اند. در بین سایر اقلام "شیر و فرآورده های آن و تخم پرندگان" ۱۰٪ و "قندوشکر و مرباها و شیرینیها و چای، قهوه، کاکائو و نوشابه ها" ۹٪ از بودجه خانوار را به خود اختصاص داده اند و سهم "روغنها و چربیها" و "ادویه ها و چاشنی ها و سایر ترکیبات خوراکی" زیر ۵٪ بوده است.

در کلیه روستاها سهم هزینه های پوشاک (جز در روستاهای خراسان، سیستان و بلوچستان، فارس)، آموزش (جز در روستاهای فارس، هرمزگان، اصفهان) بهداشت (جز در روستاهای لرستان، قم، گیلان، فارس، ایلام،

سیستان و بلوچستان، گلستان، سمنان، مازندران، چهارمحال و بختیاری، قزوین، اردبیل)، خوراک (جز در روستاهای خراسان) و سهم لوازم و وسایل و خدمات (جز در روستاهای سیستان و بلوچستان، آذربایجان شرقی، چهارمحال و بختیاری، قزوین، کرمانشاه، بوشهر) کاهش یافته و سهم هزینه های حمل و نقل (جز در روستاهای اردبیل)، ارتباطات، خدمات فرهنگی و تفریحات و سهم هزینه مسکن (جز در روستاهای خراسان، سیستان و بلوچستان، فارس، تهران، هرمزگان) افزایش داشته است.

در بیشتر روستاها مصرف گروه "گوشت"، "غلات"، نان، آرد و رشته"، لبنیات و تخم مرغ" و "روغنها و چربی ها" افزایش و مصرف گروه "میوه ها و خشکبار و سبزی های تازه و خشک شده" و "قند، شکر، مرباها و شیرینی ها" در برخی روستاها افزایش و در برخی کاهش داشته. یعنی نسبت به سال ۸۰، سهم "قند، شکر، مرباها و شیرینی ها" ۶،۵٪، "غلات"، نان، آرد و رشته" ۲٪ و "لبنیات و تخم مرغ" ۱٪ و "روغنها و چربی ها" کمتر از ۱٪ کاهش یافته، سهم "ادویه، چاشنی و سایر ترکیبات خوراکی" کمتر از ۱٪ زیاد شده، سهم گوشت نزدیک ۳٪ زیاد شده و سهم سبزیجات با ۵٪ افزایش مواجه بوده است.

می توان نتیجه گرفت در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰ خانوارهای روستایی سهم بیشتری از هزینه های خود را از سمت کالاهای ضروری چون خوراک، پوشاک، آموزش و بهداشت به سمت کالاهایی چون حمل و نقل، تفریحات، ارتباطات و کالاهای متفرقه معطوف نموده اند که می توان آن را ناشی از گسترش نیازهای جدید مانند اینترنت و استفاده از تلفن همراه دانست. در مورد کالاهای خوراکی سهم بیشتری از هزینه های خانوار صرف کالاهایی چون گوشت و میوه و سبزی شده است.

جدول ۳ در خصوص محاسبات فقر گویای آن است که خط فقر برای یک فرد و به صورت ماهانه در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰ افزایش قابل توجهی یافته است؛ یعنی در در روستاهای استانهای مختلف ۱۳٪ تا ۷۰٪ افزایش را در خط فقر شاهد بوده ایم. همچنین خط فقر در کلیه روستاها کمتر از ۴۵۰'۰۰۰ ریال می باشد به جز روستاهای استان تهران که خط فقر در آنها متوسط ۹۴۴'۸۸۷ ریال است - که این رقم از خط فقر شهرهای همه استانها جز تهران و اصفهان هم بیشتر است. - بنابراین با کنار گذاشتن خط فقر در روستاهای استان تهران و سیستان و بلوچستان، خط فقر در روستاهای کشور بین ۱۸۶'۲۲۶ ریال و ۴۲۷'۸۹۰ ریال قرار می گیرد.

طبیعی به نظر می رسد که بخش عمده ای از افزایش در خط فقر ناشی از افزایش تورم باشد، بنابراین با توجه به آمار سطح عمومی قیمتها منتشر شده توسط بانک مرکزی از خط فقر تورم زدایی نمودیم که نتایج آن در جدول ۳ نشان داده شده است. داده های این جدول نشان می دهد که تورم زدایی خط فقر، تا حد زیادی افزایش در خط فقر را جبران کرده است به نحوی که در روستاهای استانهای مازندران، فارس، کرمان، اصفهان، سمنان و هرمزگان کاهش در خط فقر مشاهده می گردد. همچنین تنها در ۵ استان آذربایجان شرقی، لرستان، تهران، مرکزی و کهگیلویه و بویر احمد بالای ۱۰۰٪ است. همچنین این جدول گویای آن است که درصد افرادی که زیر خط فقر زندگی می کنند در روستاهای برخی استانها نسبت به سال ۸۰ کاهش یافته است و در برخی استانها افزایش مشاهده می گردد. محاسبات حاکی از آنند

که بیشترین درصد افراد فقیر در روستاهای استان کهگیلویه و بویراحمد با نرخ ۴۶/۶ درصد زندگی می کنند.

استانهای سمنان، اصفهان، هرمزگان، چهارمحال و بختیاری، مازندران و قم فقیرترین استانهای کشور در سال ۸۰ و استانهای تهران، کهگیلویه و بویراحمد، قم، اصفهان، یزد و سمنان فقیرترین استانهای کشور در سال ۸۵ محسوب می شوند (بیش از ۲۰٪ افراد آنها فقیرند). اما روستاهای ایلام، بوشهر و اردبیل، کرمانشاه و سیستان و بلوچستان در این دو سال کمترین درصد فقرا (کمتر از ۵٪) را در خود جای داده اند. به طور کلی می توانیم بگوییم به طور میانگین در سال ۸۰، ۱۵٪ از روستاییان زیر خط فقر زندگی می کردند که درصد آنها به ۱۲٪ در سال ۸۰ کاهش یافته است. یعنی درصد زیر خط فقر در روستاها کاهش نامحسوسی داشته است.

در مقایسه با سال ۸۰ بیشترین افزایش در این شاخص در روستاهای استان کهگیلویه و بویراحمد (۴۲٪) و تهران (۳۳٪) و و بیشترین کاهش در روستاهای سمنان (۳۴٪) و هرمزگان (۳۲٪) و شهرهای چهارمحال و بختیاری (۲۴٪) رخ داده است.

شاخص شکاف فقر در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰، در روستاهای مختلف با ۳ واحد کاهش تا ۳ واحد افزایش روبرو بوده است.

: بیشترین مقدار شاخص نسبت هزینه دهک بالا به دهک پایین را در سال ۸۵ را در روستاهای استان هرمزگان مشاهده می کنیم که در آن دهک دهم ۳۶ برابر دهک اول هزینه کرده است. و کمترین مقدار این شاخص را در سال ۸۵ را در روستاهای استان اصفهان مشاهده می کنیم که در آن دهک آخر ۱۷ برابر دهک اول هزینه داشته است. بیشترین میزان رشد در نسبت هزینه دهک بالا به پایین را در روستاهای استان هرمزگان (۲۲۵٪) و روستاهای استان خوزستان (۱۳۱٪) شاهد هستیم که رشد بالای ۱۰۰٪ داشته اند.

نتایج تحقیق:

با عنایت به نتایج به دست آمده از محاسبات خط فقر و شاخصهای فقر، می توان روستاهای کشور را در دسته بندی زیر جای داد:

اول) روستاهایی که در آنها - در هر دو سال مورد بررسی - کمتر از ۵٪ افراد فقیر بوده اند ولی خط فقر در آنها افزایش یافته است - شامل روستاهای اردبیل، ایلام، سیستان و کرمانشاه. در این جوامع طی دو سال مورد بررسی حتی دهک یک هم بیش از ۲۲۲۰ کالری مصرف کرده است. بنابراین افزایش خط فقر واقعی در این جوامع را می توان ناشی از گسترش امکانات کالایی و خدماتی در سطح جامعه و گسترش نیازهای خانوار دانست. در عین حال می توان چنین اظهار نظر نمود که یا درآمد خانوار در این جوامع با افزایش مواجه بوده و یا قیمت کالاها و خدمات در سطح مناسبی قرار داشته و یا به هر دلیل دیگری خانوار در برآورده کردن نیازهایش توانا بوده است.

دوم) روستاهایی که در آنها در سال ۸۵، خط فقر و درصد افراد فقیر - هر دو - نسبت به سال ۸۰ با کاهش مواجه بوده است (شامل روستاهای سمنان، هرمزگان، فارس، کرمان، اصفهان و مازندران. در مورد چنین جوامعی به نظر می رسد وضعیت معیشتی خانوار بهبود یافته و بنابراین دهکهای درآمدی پایین تری زیر خط فقر قرار گرفته اند (یعنی دهکهایی زیر خط فقر قرار گرفته اند که دارای درآمد کمتری هستند و در نتیجه کمتر هزینه می

کنند)، لذا خط فقر واقعی با کاهش مواجه شده است. اما در مورد وضعیت دهکهای زیر خط فقر در برخی از روستاها که شکاف فقر با کاهش مواجه است یعنی فاصله فقرا تا خط فقر کاهش پیدا کرده و وضعیت فقرای جامعه بهبود یافته است و افزایش شکاف فقر حاکی از بدتر شدن وضعیت دهکهایی است که زیر خط فقر قرار دارند.

به هر حال با توجه به کاهش درصد فقرا می توان گفت وضعیت این جوامع به لحاظ فقر بهبود یافته است.

سوم) روستاهایی که در آنها در سال ۸۵ نسبت به سال ۸۰، خط فقر افزایش یافته اما درصد زیر خط فقر و شکاف فقر با کاهش مواجه بوده است (که شامل روستاهای استانهای قزوین، یزد، گیلان، گلستان، کردستان، زنجان، خراسان، چهارمحال و بختیاری و آذربایجان غربی). در مورد چنین جوامعی به نظر می رسد وضعیت معیشتی خانوار بهبود یافته و بنابراین دهکهای درآمدی پایین تری زیر خط فقر قرار گرفته اند. با توجه به این شرایط انتظار داریم خط فقر واقعی با کاهش مواجه شده باشد در حالی که عکس آن اتفاق افتاده و خط فقر افزایش یافته است. علت این امر را می توان چنین توجیه کرد که مصرف خانوار در کلیه دهکهای درآمدی این جوامع زیاد شده بنابراین خط فقر افزایش یافته است.

حال اگر شکاف فقر هم با کاهش مواجه باشد، بدین معناست که فاصله فقرا تا خط فقر کاهش پیدا کرده و وضعیت فقرای جامعه بهبود یافته است و اگر شکاف فقر با افزایش مواجه باشد حاکی از بدتر شدن وضعیت دهکهایی است که زیر خط فقر قرار دارند. به هر حال در چنین جوامعی با توجه به افزایش هزینه های واقعی خانوار می توان گفت هم درصد فقرا کم شده و هم شرایط افراد جامعه به لحاظ فقر بهبود یافته است.

چهارم) روستاهایی که در آنها طی دو سال مورد بررسی درصد افراد زیر خط فقر با افزایش مواجه بوده و خط فقر هم افزایش پیدا کرده است (شامل روستاهای آذربایجان شرقی، قم، همدان، مرکزی، کهگیلویه و بویراحمد، مرکزی، لرستان، خوزستان و تهران). در این جوامع وضعیت خانوارها بدتر شده و دهکهای درآمدی بیشتری زیر خط فقر قرار گرفته اند بنابراین خط فقر با افزایش روبرو بوده است. این افزایش را می توان ناشی از دو عامل زیر دانست:

- ۱- بدتر شدن شرایط مالی خانوارها و انتقال دهکهای درآمدی بالاتر به زیر خط فقر
- ۲- گسترش امکانات کالایی و خدماتی در سطح جامعه و گسترش نیازهای خانوار و در عین حال عدم توانایی خانوار در برآورده کردن صحیح این نیازها.

بنابراین مشاهده می کنیم که افزایش در خط فقر واقعی، بیشتر از افزایش در هزینه های واقعی خانوار بوده است. حال اگر شکاف فقر هم با کاهش مواجه باشد یعنی فاصله فقرا تا خط فقر کاهش پیدا کرده و وضعیت فقرای جامعه بهبود یافته و اگر شکاف فقر با افزایش مواجه باشد حاکی از بدتر شدن وضعیت دهکهایی است که زیر خط فقر قرار دارند.

به هر حال در چنین جوامعی می توان گفت افزایش هزینه های واقعی خانوار نتوانسته نیازهای خانوار را جبران کند، بنابراین خانوار ناچار است برای دسترسی به امکانات زندگی از هزینه های ضروری خود مانند خوراک بکاهد.

در این شرایط خانوارهای کمتری قادر به تامین نیازهای کالریک بدن خود هستند. پس می توانیم بگوییم شرایط خانوار در این حالت بدتر شده است.

منابع:

۱. اصغر زاده ، عبدالله (۱۳۷۵) ، "تحلیل و بررسی اقتصادی فقر : نقش الگوی مناسب و متعادل مصرف خوراک در امحاء فقر شهری" ، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی
۲. ترابی
۳. خداداد کاشی ، فرهاد ، علی رضا صدر منوچهری نائینی (۱۳۸۲) ، "بررسی روند فقر و توزیع درآمد و تعیین اقشار لازم الحمایه بر حسب خصوصیات اجتماعی و اقتصادی" ، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی
۴. خداداد کاشی، فرهاد ، فریده باقری ،خلیل حیدری ، امید خداداد کاشی (۱۳۸۲) ، "اندازه گیری شاخصهای فقر در ایران- کاربرد انواع خط فقر ، شکاف فقر و شاخص فقر طی سالهای ۷۹-۶۳" ، پژوهشکده آمار
۵. خداداد کاشی، فرهاد ،خلیل حیدری ، فریده باقری(۱۳۸۴) ، "برآورد خط فقر در ایران طی سالهای ۱۳۷۹-۱۳۶۳" ، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی ، سال چهارم ، شماره ۱۷
۶. خداداد کاشی فرهاد، فریده باقری(۱۳۸۴) ، "نحوه توزیع فقر بین خانوارهای ایرانی (۱۳۷۹-۱۳۷۱)" ، پژوهشهای اقتصادی ایران بهار ۱۳۸۴؛ ۷(۲۲): ۳۱-۴۲
۷. رئیس دانا ،فریبرز (۱۳۸۴) ، "اندازه گیری شاخص و پوشش فقر در ایران" ، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی ، سال چهارم شماره ۱۷
۸. راغ فر ، حسین ، زهرا ابراهیمی (۱۳۸۶) ، "فقر در ایران طی سال های ۱۳۸۳-۱۳۶۸" ، رفاه اجتماعی بهار ۱۳۸۶؛ ۶(۲۴): ۵۵-۸۲
۹. رحیمی مجید ، حمید محمدی(۱۳۸۶) ، "شاخص های فقر و تغییرات رفاهی خانوارهای روستایی" ، رفاه اجتماعی بهار ۱۳۸۶ : ۱۲۳-۱۰۵
۱۰. صمد حکمتی، فرید(۱۳۷۹) ، "برآورد خط فقر در مناطق شهری استان تهران و مقایسه تطبیقی آن با کل کشور" ، پایان نامه کارشناسی ارشد ، دانشگاه تهران
۱۱. طیبیان و همکاران (۱۳۷۷) ، "مقایسه فقر و ارتباط آن با متغیر های کلان اقتصادی کشور طی سالهای ۶۷-۵۵" ، مؤسسه عالی
۱۲. غروی نخجوانی ، سید احمد (۱۳۸۴) ، "فقر در خانوارهای ایرانی (با نگاهی به طرح هزینه درآمد خانوار در ایران)" ، فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی ، سال چهارم ، شماره ۱۷
۱۳. کاوسی شراره و کاملیا قلمزن نیکو (۱۳۸۳) ، "فقر، توزیع درآمد و رفتار مصرفی خانوارهای استان گیلان ۸۰-۷۴" ، معاونت اقتصادی و برنامه ریزی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان گیلان
۱۴. مرکز آمار ایران، سالنامه آماری ۸۰ و ۸۵

۱۵. Athkinson, A.b.(۱۹۸۹), Poverty and Social Security, Wheatsheaf, New York.

۱۶. Baulch, Bob, Neil McCulloch Being Poor and Becoming Poor:Poverty Status and Poverty Transitions in Rural Pakistan Institute of Development Studies(IDS) ۱۹۹۸ working paper ۷۹

۱۷. Chen, Shaohua , Martin Ravallion, Absolute poverty measures for the developing world, ۱۹۸۱-۲۰۰۴, World Bank Policy Research working paper ۲۱۱, April ۲۰۰۷

۱۸. Duclos , Jean-Yves, David Sahn, Stephen D. Younger(۲۰۰۶), "Robust Multidimensional Spatial Poverty Comparisons in Ghana, Madagascar, and Uganda", The World Bank Economic Review Advance Access originally published online on April ۶, ۲۰۰۶

۱۹. Duclos ,Jean-Yves, David E. Sahn, Stephen D. Younger(۲۰۰۶), "Robust Multidimensional Poverty Comparisons", Economic Journal, Vol. ۱۱۶, No. ۵۱۴, pp. ۹۴۳-۹۶۸, October ۲۰۰۶

جدول شماره ۱) متوسط هزینه های یک خانوار روستایی در سالهای ۸۰ و ۸۵

سال	هزینه کل	هزینه غیر خوراکی	هزینه خوراکی	سهم هزینه غیر خوراکی از کل هزینه خانوار روستایی
۱۳۸۰	۱۷۳۳۲۸۹۲	۱۰۱۶۲۵۹۸	۷۰۷۰۲۹۴	۰.۵۹
۱۳۸۵	۴۱۵۶۹۹۲۵	۳۶۰۵۷۲۵۳	۱۵۵۱۳۶۷۲	۰.۶۳
رشد	۱۴۱.۲	۱۵۶.۴	۱۱۹.۴	۶.۳

منبع: داده های مرکز آمار

جدول شماره ۲) سهم هزینه های مختلف از بودجه خانوار روستایی در سال ۸۵

ادویه هاو چاشنیها	قند، شکر و شیرینیها؛ چای، قهوه، کاکائو و نوشابه	میوه، سبزی و خشکبار	روغنها و چربیها	لبنیات و تخم پرندهگان	گوشت، ماهی و میگو	غلات، نان، آرد و رشته	هزینه کالاهای خوراکی	متفرقه	آموزش	تفریحات	ارتباطات	حمل و نقل	بهداشت	لوازم و وسایل	مسکن	پوشاک و کفش	خوراک	هزینه کل واقعی	هزینه کل به قیمت جاری
۰.۳	۱۱.۳	۲۷.۶	۴.۲	۱۰	۲۷.۸	۱۶.۱	۴۱۱۴۷۸۵	۷.۳	۰.۲۷	۲.۲۴	۲.۲۹	۷.۱۲	۴.۲۵	۵.۴۳	۲۹.۵۲	۴.۹۱	۳۶.۶۷	۲۸۳۴۷	۹۹۰۷۲۵۶
۴.۳	۹.۰۶	۲۹.۳۳	۳.۳۲	۹.۹۶	۲۵.۵۱	۱۸.۵۱	۴۱۴۸۱۸۱	۸.۴	۰.۶۸	۱.۷۸	۲.۳۵	۷.۸۲	۱۱.۰۴	۵.۵۷	۲۳.۱۶	۶.۸۴	۳۲.۳۸	۳۷۸۴۳	۱۳۲۲۶۰۹۲
۳.۹۴	۹.۵۹	۲۸.۱۷	۳.۴۹	۱۰.۱۳	۳۰.۱۸	۱۴.۵	۴۶۴۱۳۲۹	۸.۸۳	۰.۷۴	۲.۳۸	۲.۲۵	۸.۰۹	۸.۶۵	۷.۷۳	۲۵.۸۲	۵.۸۳	۲۹.۶۸	۵۰۵۳۲	۱۷۶۶۱۰۴۳
۲.۵۷	۱۰.۳۲	۲۷.۵۲	۴.۶۷	۱۲.۱۶	۲۵.۳۴	۱۷.۴۲	۳۴۱۱۰۸۷	۸.۴۲	۰.۵۲	۱.۹	۲.۵۵	۸.۴۹	۵.۷۸	۷.۸۷	۲۹.۳۲	۷.۷۷	۲۷.۳۸	۳۱۱۵۰	۱۰۸۸۶۹۵۸
۲.۵۴	۱۲.۷۵	۲۷.۰۶	۵.۵۷	۱۱.۸۷	۲۳.۶۶	۱۶.۵۵	۴۴۰۷۸۵۴	۹.۰۴	۰.۲۹	۱.۸۸	۱.۸	۸.۹۴	۵.۵۱	۷.۱۶	۲۹.۰۶	۷.۱۱	۲۹.۲	۳۳۹۴۵	۱۱۸۶۳۷۵۷
۳.۴	۱۲.۶۸	۲۷.۵	۶.۳۶	۷.۵۶	۲۵.۵۲	۱۶.۹۹	۳۵۵۹۱۳۳	۵.۴۳	۰.۳۶	۱.۴۵	۲.۱	۸.۷۷	۶.۵	۵.۴	۲۷.۶۱	۷.۳۵	۳۵.۰۴	۲۷۹۹۲	۹۷۸۳۲۰۶
۴.۸	۹.۲۷	۲۵.۳	۴	۸.۹	۳۰.۲۹	۱۷.۴۵	۳۲۵۴۷۳۶	۱۱.۴۹	۰.۵۷	۲.۶۲	۲.۳۷	۱۱.۳۶	۳.۲۴	۰.۵۶	۲۷.۶۱	۷.۲	۳۲.۸۷	۲۵۹۴۸	۹۰۶۸۷۴۸
۳.۳۱	۸.۳۸	۲۷.۹۴	۳.۸	۹.۸۵	۳۰.۳۸	۱۶.۴۲	۳۶۵۶۸۵۲	۷.۸۴	۱.۱۶	۱.۴۴	۲.۳۵	۱۱.۹۲	۷.۰۴	۳.۸۶	۲۹.۱۲	۵.۷۱	۲۸.۶۶	۳۴۶۰۸	۱۲۰۹۵۴۰۲
۳.۱۱	۷.۸۵	۲۲.۵۸	۳.۳۶	۱۰.۳۵	۳۴.۹۹	۱۷.۷۷	۳۸۳۳۶۱۸	۸	۰.۳۶	۱.۶۲	۲.۸۴	۱۲.۰۲	۴.۵۴	۵.۰۱	۲۶	۶.۲۲	۳۳.۵	۲۹۴۶۸	۱۰۲۹۹۰۵۸
۳.۵۶	۷.۶۷	۱۲.۰۸	۵.۴۹	۱۱.۳۹	۲۵.۳	۱۸.۱۲	۳۳۳۸۷۲۱	۷.۳۳	۰	۲.۳۳	۱.۶۷	۸.۶۷	۵.۲۳	۵	۲۳.۶۷	۷.۶۷	۳۸.۳۳	۲۱۴۴۳	۷۴۵۹۲۷۰
۳.۷۲	۱۰.۶۵	۲۸.۴	۳.۱۸	۱۰.۵۶	۲۷.۷	۱۵.۵۲	۴۰۸۳۵۹۵	۱۰	۱	۳	۳	۱۱	۵	۷	۳۲	۵	۲۴	۴۷۷۷۹	۱۶۶۹۸۸۹۳
۳.۸	۹.۶۱	۲۱.۶۷	۴.۴۲	۸.۸۸	۳۴.۳۱	۱۷.۳۱	۳۱۲۱۶۳۱	۸	۰	۱	۲	۸	۵	۶	۱۷	۱۲	۴۱	۱۵۸۶۹	۵۵۴۶۱۹۸
۳.۶۱	۱۱.۶۹	۲۵.۹۹	۴.۵۲	۹.۵۳	۲۵.۸۲	۱۸.۸۴	۳۳۲۰۱۱۲	۷	۰	۲	۱	۶	۴	۸	۲۷	۹	۳۶	۲۵۵۵۱	۸۹۳۰۰۰۶
۳.۰۷	۱۱.۱۱	۲۳.۹۶	۴.۱۸	۹.۳۸	۲۵.۸۶	۲۲.۴۵	۳۱۳۲۱۶۷	۸.۵۱	۰.۳	۲.۶۵	۲.۰۹	۱۰.۳۲	۵.۸۶	۵.۶۹	۲۵.۸۶	۵.۳۸	۳۳.۴۵	۲۷۶۸۵	۹۶۷۵۸۱۹
۳.۸۳	۱۱.۱۶	۲۶.۷۳	۲.۷۹	۹.۹۶	۲۸.۵۱	۱۷.۰۱	۴۸۲۹۲۶۹	۸.۶۲	۰.۲۲	۱.۲۳	۲.۲۳	۵.۷	۳.۴۷	۵.۲۹	۲۴.۵۱	۶.۹۶	۴۱.۷۷	۲۶۸۳۳	۹۳۷۷۹۷۸
۲.۷۵	۱۱.۹۲	۲۳.۰۳	۴.۸۳	۹.۰۶	۳۱.۱۵	۱۷.۲۵	۴۲۰۶۶۱۳	۵	۰	۲	۲	۶	۱۲	۵	۲۳	۷	۳۸	۲۷۰۰۸	۹۴۴۹۳۰۵
۳.۶۶	۱۰.۷۶	۲۵.۳۱	۴.۰۸	۸.۶۳	۳۰.۶۸	۱۶.۸۸	۴۴۷۳۹۹۷	۸	۰	۲	۱	۹	۷	۷	۲۷	۸	۳۱	۳۶۵۷۲	۱۲۷۸۱۷۴۷
۴.۳۴	۹.۵۵	۲۷.۳۲	۳.۱۵	۸.۶۶	۳۰.۳۵	۱۶.۶۳	۳۵۷۲۸۵۸	۸.۳۲	۰.۵۵	۱.۵۶	۱.۸۶	۱۱.۴۷	۶.۲۴	۵.۵۳	۲۲.۷۳	۶.۳۷	۳۵.۳۹	۲۳۵۷۴	۸۳۲۸۸۰
۵.۲۳	۸.۴۷	۲۷.۵۵	۲.۹۸	۹.۲۴	۲۸.۸۶	۱۷.۶۷	۴۴۵۱۲۵۲	۱۰	۰	۳	۴	۱۲	۳	۷	۲۷	۴	۳۰	۳۶۰۶۰	۱۲۶۰۳۱۲۰
۲.۸۱	۱۱.۰۸	۲۸.۵۹	۴.۵۶	۱۰.۴۸	۲۳.۳۲	۱۹.۱۶	۳۳۶۰۳۱۰	۸.۷	۰.۳	۲.۶۱	۱.۸۱	۸.۷۷	۳.۴۴	۴.۶۱	۲۸.۱۷	۵.۷	۳۵.۹۸	۲۷۴۳۲	۹۵۸۷۳۸۹
۳.۲۸	۹.۶۲	۲۳.۶۱	۵.۶۴	۹.۸۷	۲۸.۳۲	۱۹.۶۶	۳۵۵۰۶۴۸	۱۰.۷۹	۰.۴۸	۲.۰۱	۲.۲۱	۸.۰۱	۴.۸۱	۴.۲۱	۲۳.۶۸	۴.۱۵	۳۸.۶۶	۲۷۱۹۶	۹۵۰۴۹۴۰
۱.۷۸	۹.۷۵	۱۹.۹۴	۲.۱۴	۱۰.۶۱	۳۵.۷۱	۲۰.۰۶	۳۱۰۴۰۹۵	۹.۹۶	۰.۳۸	۳.۳۸	۲.۶۶	۱۲.۰۷	۳.۸۵	۵.۴۲	۳۰.۳۴	۳.۹۹	۲۸.۱۵	۳۵۶۴۵	۱۲۴۵۸۰۲۷
۴.۳۶	۹.۳	۲۵.۲	۴.۴۶	۱۱.۸۳	۲۹.۰۲	۱۵.۸۳	۴۶۹۹۹۵۴	۸	۱	۳	۳	۱۴	۴	۶	۲۵	۶	۳۰	۳۶۲۴۱	۱۲۶۶۳۳۴
۲.۴۹	۷.۵	۲۹.۷۵	۳.۸۸	۱۵.۱۹	۲۷.۶۴	۱۳.۵۶	۳۸۹۵۹۸۸	۱۱.۱	۰.۹۳	۱.۴۶	۲.۰۳	۱۱.۹۱	۵.۴۶	۳.۳	۳۶.۰۸	۳.۸	۲۲.۹۲	۴۶۰۶۱	۱۶۰۹۸۲۵۳
۲.۰۴	۱۰.۷۳	۲۵.۹۱	۳.۵۵	۹.۵۶	۲۹.۴۲	۱۸.۷۷	۴۳۶۱۰۶۰	۸	۰	۲	۱	۶	۴	۸	۷	۳۰	۳۳	۳۹۹۹۵	۱۳۹۷۸۲۸۱
۲.۸۸	۹.۱۵	۲۴.۸۳	۴.۰۶	۱۱.۷۵	۲۷.۰۴	۲۰.۲۸	۲۹۲۱۷۱۸	۹.۹۶	۰.۳۸	۳.۳۸	۲.۴۶	۱۲.۰۷	۳.۸۵	۵.۴۲	۳۰.۳۴	۳.۹۹	۲۸.۱۵	۳۲۷۸۵	۱۱۴۵۸۲۰۲

۳,۲۹	۹,۴۹	۲۶,۶۳	۴,۸۴	۱۰,۳۳	۳۵,۸۹	۱۹,۵۲	۴۴۵۹۲۳۱	۹	۰	۲	۳	۸	۶	۹	۲۶	۷	۳۱	۴۵۶۹۳	۱۵۹۶۹۶۷۷
۳,۷۷	۹,۵۳	۲۲,۴۵	۵,۸۳	۱۱,۰۵	۳۸,۱۷	۱۹,۲۱	۳۱۴۵۷۳۶	۹	۰	۲	۳	۱۰	۷	۵	۲۷	۷	۳۰	۳۴۱۲۸	۸۴۳۲۷۴۱

منبع: نتایج تحقیق

جدول شماره ۳) سهم هزینه های مختلف از بودجه خانوار روستایی در سال ۸۰

نام استان	هزینه کل به قیمت جاری	هزینه کل واقعی	خوراک	پوشاک و کفش	مسکن	لوازم و وسایل	بهداشت	حمل و نقل	ارتباطات	تفریحات	آموزش	متفرقه	هزینه کالاهای خوراکی	غلات، نان، آرد ورشته	گوشت، ماهی و میگو	لبنیات و تخم پرندگان	روغنها و چربیها	میوه، سبزی و خشکبار	چای، قهوه، کاکائو و نوشابه	قند، شکر و شیرینها!	ادویه ها و چاشنیها
مرکزی	۴۵۶۸۰۵۴	۲۵۶۷۸	۳۷,۴۶	۶,۶۶	۲۳,۷۵	۷,۷۳	۶,۶۶	۵,۷۹	۱,۱۷	۰,۸۸	۰,۸۴	۹,۰۶	۱۹۷۳۵۴۶	۱۸,۹	۲۵,۷	۹,۹	۳,۷	۲۲,۲	۱۶,۹	۲,۸	
گیلان	۵۷۳۴۹۱۵	۳۳۲۲۷	۳۸,۴۱	۸,۱۱	۲۰,۵۸	۷,۱۹	۷,۳۵	۶,۳۱	۱,۲۹	۱,۳۳	۰,۷۸	۸,۶۴	۲۲۰۲۸۳۶	۲۲,۴۸	۲۲,۸۶	۹,۹۸	۳,۴	۲۴,۳۶	۱۱,۹۲	۵۰,۱	
مازندران	۵۸۳۳۰۷	۳۲۸۰۷	۳۰,۵۱	۸,۳۹	۲۳,۳۹	۸,۵۷	۷,۵۲	۵,۷۳	۱,۲۸	۱,۶۹	۱,۱۶	۱۱,۵۷	۱۷۷۷۵۰۵	۱۶,۲۹	۳۸,۰۳	۱۲,۰۷	۳,۲۷	۲۱,۳۱	۱۵,۳۱	۳,۵۲	
آذربایجان شرقی	۴۱۳۴۵۰۰	۲۳۲۴۱	۳۴,۲۴	۸,۴۱	۲۸,۶۴	۶,۹۶	۵,۹۶	۵,۳۸	۱,۱۴	۱,۱۷	۰,۹۱	۷,۱۷	۱۴۰۳۶۹۶	۲۰,۰۷	۲۲,۲	۱۱,۴۲	۴,۱۲	۱۹,۲۴	۲۰,۲۴	۱,۷	
آذربایجان غربی	۳۶۶۹۹۹۵	۲۰,۶۳	۳۳,۷۵	۱۰,۱۱	۲۰,۵۹	۸,۴۱	۷,۵۱	۸,۱۹	۰,۷۸	۱,۳	۰,۵۸	۸,۷۸	۱۵۱۷۱۱۳	۱۸,۵۳	۱۹,۲۱	۱۳,۱۷	۴,۸۲	۳۱,۴۷	۱۹,۹۴	۲,۸۶	
کرمانشاه	۳۳۶۷۷۶۵	۱۸۳۶۹	۴۱,۶۳	۸,۳۳	۲۵,۹۲	۴,۶۷	۴,۶۶	۵,۱۳	۰,۵۹	۰,۴۵	۰,۶۴	۴,۱۸	۱۶۴۷۸۰۱	۲۵,۸	۱۷,۷۷	۷,۴۸	۴,۲۲	۲۱,۸۹	۱۸,۷۳	۴,۱۱	
خوزستان	۳۳۰۵۰۱۵	۱۸۵۷۸	۴۳,۵۹	۷,۲۲	۲۴,۹۹	۶,۳۱	۳,۷۵	۴,۸۳	۰,۸۸	۱,۳۷	۰,۹۹	۶,۰۷	۱۸۰۲۰۱۱	۳۰,۴۸	۲۶,۹	۱۰,۳۳	۳,۳۴	۲۰,۳۱	۱۴,۵۳	۴,۱۱	
فارس	۳۸۶۲۸۷۶	۲۱۷۱۹	۳۹,۴۱	۴,۹۸	۳۲,۸۱	۵,۱۹	۳,۸۸	۶,۴۸	۰,۹۵	۰,۵۵	۱,۱۴	۴,۶۱	۱۷۹۶۸۱۰	۱۹,۰۱	۲۶,۹۲	۱۰,۴۶	۳,۴۱	۲۲,۱۹	۱۴,۵۸	۳,۴۳	
کرمان	۴۲۸۵۳۱۱	۲۴۰۸۸	۳۷,۵۱	۷,۰۹	۲۲,۵۴	۶,۶۶	۶,۰۱	۷,۳۷	۱,۰۴	۰,۸۶	۰,۸۶	۱۰,۰۲	۱۶۹۹۵۳۲	۱۸,۵۹	۲۹,۳۹	۱۰,۳۲	۳,۶۸	۱۸,۴۱	۱۶,۳۳	۲,۸۷	
خراسان	۲۹۰۴۱۲۷	۱۶۳۲۴	۲۶,۹	۵,۸۷	۲۴,۶۴	۷,۸۳	۶,۵۸	۶,۹۹	۰,۷۶	۱,۰۸	۰,۶۶	۸,۶۹	۱۵۴۲۸۹	۲۵,۲	۲۳,۰۳	۱۰,۱۸	۴,۸۴	۱۶,۶۹	۱۵,۲۲	۴,۶۴	
اصفهان	۴۵۱۴۵۷۲	۲۵۳۲۷	۲۹,۵	۷,۵۹	۲۵,۹۵	۸,۳۱	۸,۰۸	۸,۳۷	۱,۲۶	۱,۶۵	۰,۸۳	۸,۴۷	۱۵۹۸۸۳۳	۱۶,۱۹	۲۷,۸۴	۱۱,۹	۰,۲۷	۱۹,۵۱	۱۸,۴۳	۲,۹۵	
سیستان و بلوچستان	۲۱۷۸۴۹۴	۱۲۲۴۶	۴۴,۵۲	۱۱,۰۱	۲۶,۹۴	۵,۱۲	۳,۴۶	۴,۲۹	۰,۴۹	۰,۵۸	۰,۵۸	۳,۰۱	۱۴۵۴۵۳۴	۲۰,۰۶	۳۳,۶۴	۷,۹۶	۴,۶۱	۱۶,۸۲	۱۳,۶۹	۳,۲۲	
کردستان	۲۹۷۹۷۸۴	۱۶۷۵۰	۴۲,۵۵	۹,۱۲	۲۰,۸۹	۵,۳۷	۶,۷۵	۳,۸۷	۰,۶۴	۱,۰۲	۱,۴۲	۸,۳۹	۱۲۹۷۸۰۹	۲۱,۳	۳۱,۱۲	۸,۴۵	۴,۰۹	۱۵,۰۸	۱۷,۱۵	۲,۸۱	
همدان	۳۶۳۷۵۶۷	۲۰۴۴۷	۳۹,۹۴	۶,۸۸	۱۹,۰۵	۷,۲	۷,۳۶	۷,۱۸	۰,۹۸	۱,۳۳	۰,۵۶	۹,۱۲	۱۶۸۳۰۵۹	۲۰,۶۱	۲۳,۲۵	۹,۰۳	۴,۱۸	۲۲,۳	۱۸,۳۱	۲,۳۲	
چهارمحال و بختیاری	۲۵۳۸۴۲۱	۱۴۲۶۹	۴۶,۹۳	۷,۹۲	۲۴,۰۹	۳,۶۱	۲,۴۶	۵,۵۶	۱,۵۵	۰,۱۴	۰,۶۷	۷,۰۸	۱۷۶۲۷۵۱	۲۰,۰۲	۳۰,۴۴	۱۲,۸	۲,۲۶	۱۴,۶۷	۱۷,۴۶	۲,۳۴	
لرستان	۳۵۷۱۰۲۷	۲۰۰۷۳	۴۲,۹۵	۹,۰۹	۲۱,۳	۶,۹	۵,۰۵	۳,۷۷	۰,۶۳	۱,۲۲	۱,۱۵	۷,۹۵	۱۹۳۹۲۱۸	۱۸,۴۲	۲۸,۷۴	۸,۴۹	۴,۸۵	۱۹,۴۹	۱۷,۴۸	۲,۵۲	
ایلام	۴۶۱۲۴۵۸	۲۵۹۲۷	۳۸,۲۱	۱۱,۱۶	۲۷,۱۲	۸,۰۴	۴,۶۸	۳,۸۳	۰,۸۲	۱,۶۵	۰,۶۲	۳,۸۷	۲۰۶۶۶۵۷	۱۶,۱۱	۲۹,۰۷	۸,۲۵	۵	۲۱,۱۸	۱۷,۱۶	۳,۲۲	
کهگیلویه و بویراحمد	۳۳۴۹۴۸۱	۱۸۲۶۶	۴۵,۹۴	۱۰,۴۷	۱۷,۳۴	۶,۳۷	۶,۴۶	۴,۵۴	۰,۳۸	۱,۰۲	۱	۶,۴۸	۱۹۵۶۴۹۰	۱۷	۳۵,۳۸	۸,۸۷	۴,۰۶	۲۲,۲	۱۸,۲۹	۴,۱۹	
بوشهر	۴۲۱۸۱۸۳	۲۴۲۲۳	۳۶,۶۲	۸,۰۱	۲۴,۲۹	۶,۴۱	۴,۶۷	۹,۱۲	۱,۲۴	۱,۹۲	۰,۶۸	۷,۰۴	۱۷۵۷۱۹	۲۱,۳۸	۲۵	۸,۸۲	۳,۹۶	۲۳,۱	۱۲,۶۸	۵,۰۶	
زنجان	۳۴۲۴۱۱۴	۱۹۲۴۷	۴۰,۰۷	۹,۱۸	۱۸,۵۵	۶,۹۵	۶,۱	۵,۱۷	۱,۱۱	۱,۲۶	۰,۵۴	۱۱,۰۸	۱۳۷۱۹۶۷	۱۸,۹۶	۲۳,۸۲	۱۲,۴۷	۴,۰۵	۲۰,۷۱	۱۶,۷۵	۳,۲۳	
سمنان	۳۷۵۷۸۰۶	۲۱۱۲۳	۴۰,۴۱	۷,۲۶	۱۹,۱۳	۸,۸۵	۳,۶۶	۵,۳۹	۱,۷	۱,۵۶	۱,۱۱	۱۰,۹۴	۱۷۵۹۶۲۵	۲۵,۰۱	۲۶,۹۱	۱۰,۶۷	۳,۴۱	۱۷,۵۸	۱۲,۵۵	۳,۸۶	
یزد	۴۹۱۰۳۹۲	۳۷۶۰۲	۳۳,۴۵	۶,۱	۲۴,۲	۸,۳۴	۵,۶۳	۹,۳۷	۱,۴۶	۰,۹۸	۰,۸۱	۱۰,۶۷	۱۶۳۵۷۸۲	۱۹,۱۷	۳۲,۹۳	۱۰,۷۴	۲,۶۱	۱۶,۹۸	۱۵,۲۲	۲,۳۴	
هرمزگان	۳۵۵۸۳۷۸	۲۰۰۰۲	۳۵,۳۴	۷,۳۷	۲۹,۶۴	۶,۴۳	۴,۱۹	۷	۱,۵۴	۰,۵۹	۰,۹	۷	۲۱۶۶۶۲	۲۱,۰۲	۲۹,۳۷	۱۰,۱	۲,۹	۱۸,۲۸	۱۵,۱۳	۳,۲	
تهران	۵۷۶۱۶۵۶	۳۳۳۸۷	۲۸,۹۲	۵,۳۹	۲۶,۳۷	۵,۴۱	۵,۹	۵,۸۹	۱,۴۵	۱,۰۶	۱,۰۶	۸,۵۴	۲۱۰۳۳۵۵	۱۶,۶۸	۲۶,۱۹	۱۱,۵۷	۳,۱۷	۱۹,۴۸	۲۰,۴۳	۲,۴۷	
اردبیل	۵۵۱۲۶۱۸	۳۰۹۸۷	۳۷,۴۹	۱۰,۸۹	۱۴,۹۵	۱۰,۱۲	۳,۸۸	۷,۶۵	۰,۸۸	۱,۶	۰,۸۱	۱۱,۷۳	۲۳۳۱۷۳۹	۱۷,۷۲	۲۶,۹۷	۱۰,۵۴	۳,۲۳	۲۰,۰۸	۱۹,۵۱	۱,۹۶	
قم	۴۸۰۴۸۵۹	۲۷۰۰۹	۳۸,۰۴	۶,۰۷	۲۲,۹۴	۶,۲۷	۸,۲۵	۴,۳۸	۱,۱۵	۰,۵۲	۰,۷۸	۱۱,۵۹	۱۵۶۸۸۶۷	۲۱,۸۹	۲۴,۸۹	۱۱,۵۹	۲,۷۶	۱۸,۳۸	۱۶,۹	۳,۶۹	
قزوین	۴۵۷۲۵۵۶	۲۵۷۰۳	۳۸,۱	۸,۰۸	۱۷,۴۵	۶,۸۲	۵,۵۲	۷,۲	۰,۸۷	۲	۰,۶۸	۱۳,۲۹	۱۹۲۲۳۰۰	۲۰,۹۷	۲۳,۶۵	۹,۴	۳,۵	۱۹,۲۷	۱۹,۲۷	۳,۳	
گلستان	۳۶۰۲۵۷۶	۲۰۲۵۱	۳۳,۰۴	۸,۱۸	۲۲,۸۷	۶,۰۹	۵,۵۹	۹,۸۷	۱,۰۹	۱,۱۶	۱,۰۷	۱۱,۰۴	۱۴۷۵۸۱۷	۱۵,۳	۲۷,۰۶	۱۲,۲۲	۴,۴۵	۱۵,۶۸	۱۵,۶۸	۳,۷۲	

منبع: نتایج تحقیق

جدول شماره ۴) نتایج محاسبات خط فقر و شاخصهای فقر در روستاهای استانیهای مختلف

نام استان	خط فقر	خط فقر واقعی	خط فقر واقعی	درصد زیر خط فقر	درصد زیر خط فقر	درصد زیر خط فقر	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	نسبت هزینه دهک بالا به پایین	تغییرات ۸۵ نسبت به ۸۰	تغییرات ۸۵ نسبت به ۸۰
مرکزی	۵۲۶۶۱	۳۶۷۹۸۳	۳۰۲	۱۰۵۳	۲۴۹,۱	۳,۵۳	۱۶,۱۳	۱۲,۶۰	۱۷,۱۱	۱۰,۸۷	۲۶,۴۶	۵,۰۸	۴,۰۰	-۲۱,۲۲	۲,۴۳	۰,۰۰	-۲,۴۳	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰

...	...	...	...	...	...	-27.65	4.14	5.72	-3.71	1.43	1.83	-6.11	6.17	12.28	27.6	11.7	9.15	4.8-1.7	162731	گیلان
...	...	...	2.91	2.91	...	86.68	6.05	3.24	-7.14	11.6	12.29	-16.81	8.69	25.5	-42.6	773	1347	27.32-0	239561	مازندران
...	...	...	-0.71	1.94	1.24	-9.80	4.73	5.24	-14.5	11.6	13.57	7.66	14.47	6.81	112.8	1.08	478	355837	851.05	آذربایجان شرقی
...	...	...	-2.50	-0.73	3.23	-0.22	6.87	6.86	-25.63	8.4	11.3	-15.29	2.51	17.8	-0.9	739	733	2582.8	13.317	آذربایجان غربی
...	...	...	-2.99	-0.57	3.56	-21.97	3.82	4.89	4.94	11.65	11.1	-0.12	4.65	4.52	38.5	546	394	19.715	7.014	کرمانشاه
...	...	...	...	...	...	-28.80	5.99	7.71	131.4	14.33	6.19	14.98	19.72	4.74	52.5	855	561	2987.6	99723	خوزستان
...	...	...	-0.99	4.60	3.62	7.76	4.62	4.29	55.62	13.72	8.82	-8.23	7.17	15.4	-16.6	759	910	35234	161956	فارس
...	...	...	1.15	3.78	2.63	-17.60	4.73	5.74	8.57	17.42	16.04	-22.98	5.92	28.91	-38.7	533	870	186226	154746	کرمان
...	...	...	-0.50	2.31	2.81	14.86	6.48	5.64	-86.96	1.68	12.86	-0.93	17.28	18.21	-26.3	917	1245	32.499	221420	اصفهان
...	...	...	-2.00	...	2.00	5.22	5.77	5.47	-4.39	8.27	13.87	-20.67	1.81	21.48	37.1	316	231	11.478	41.28	سیستان و بلوچستان
...	...	...	-1.74	1.88	3.62	31.01	5.28	4.03	-26.91	7.5	1.06	-1.18	3.76	4.94	71.7	764	445	367.50	79162	کردستان
...	...	...	-1.16	1.50	2.65	-5.70	4.92	5.22	2.39	12.83	12.52	-1.58	8.1	9.68	66.7	720	422	251525	768.00	همدان
...	...	...	1.88	1.88	...	2.26	5.14	5.02	-17.81	6.96	8.47	4.79	11.27	6.48	7.1	8.8	755	282528	134246	چهارمحال و بختیاری
...	...	...	-0.99	2.44	3.42	-8.72	4.71	5.16	2.39	1.06	9.82	-27.92	4.64	22.57	148.7	9.3	362	315752	64623	لرستان
...	...	...	-0.64	2.22	2.96	-7.21	1.54	5.18	-22.34	8.14	12.21	9.01	12.72	3.72	9.4	825	423	288255	77.64	ایلام
...	...	...	-0.93	2.72	1.79	31.27	8.14	6.20	35	19.05	14.11	-0.24	3.99	3.65	3.85	1148	281	4.1268	5.002	کهگیلویه و بویراحمد
...	...	...	-1.96	2.17	4.12	-13.22	5.22	6.01	-12.44	1.05	11.59	42.18	46.65	4.47	67.2	789	472	275728	839.2	بوشهر
...	...	...	2.26	4.04	1.79	-17.21	5.12	6.21	-19.25	12.44	15.42	-0.04	4.54	4.58	76.0	855	486	298680	86282	زنجان
...	...	...	-0.56	3.02	2.47	-4.25	3.79	3.96	-24.64	9.28	14.25	-0.87	11.96	12.82	-34.1	775	1176	27.921	2.9120	سمنان
...	...	...	-0.68	-0.97	1.65	12.62	5.04	4.48	-28.09	12.21	16.98	-24.20	8.11	42.41	12.4	1.069	942	372457	1676.7	یزد
...	...	...	-0.76	1.22	1.99	1.055	1.024	5.11	224.96	35.99	11.08	-9.22	12.29	21.71	-29.7	852	1212	298250	215823	هرمزگان
...	...	...	-2.26	...	2.26	-18.69	4.96	6.11	29.11	12.62	1.055	-21.87	11.54	42.41	158.6	27.4	1.045	94887	185967	تهران
...	...	...	-0.25	2.22	2.57	15.57	5.42	4.70	-22.07	11.47	17.14	22.67	45.69	12.02	57.7	789	500	275721	88989	اردبیل
...	...	...	2.46	2.46	...	-28.29	4.54	6.22	17.1	15.21	12.99	-0.19	4.6	4.79	4.01	1224	874	427890	155417	قم
...	...	...	-2.69	...	2.69	-18.84	3.95	4.86	-16.01	9.97	11.87	11.22	27.66	16.22	56.9	949	6.05	331842	1.07651	قزوین
...	...	...	-1.69	2.12	3.81	-24.40	4.17	6.25	-27.12	12.18	19.27	-4.40	4.26	8.66	26.9	699	551	244245	98.24	گلستان
1.26	1.22	...	8.85	11.55	2.69	-5.20	4.99	5.47	-11.84	11.6	13.15	-6.72	12.22	19.04	17.9	657	557	229448	99.92	خراسان
	...	...		2.61			5.68			12.26		11.96	11.96		775			27.717		خراسان رضوی
	...	...		2.47			4.86			12.15		1.022	1.022		528			187855		خراسان شمالی
	...	...		2.60			4.24			9.67			4.95					187179		خراسان جنوبی

منبع: نتایج تحقیق

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری STES

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

نوبت آشنایی
بررسی مقاله ای متون (مقدماتی)

کارگاه آنلاین
بررسی مقابله ای متون (مقدماتی)

نوبت آشنایی
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

نوبت آشنایی
آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو